

Doc 06304

7.8.02 פלד

מנהיגים סוג א', מנהיגים סוג ב'

מכתבו של יעקב שרת מהעמותה להנצחת מורשת משה שרת ("לא משה שרת בולע מיליונים", "הארץ", 23.7) הביא לקהל הקוראים רק מקצת מהאפליה הממלכתית והממורסדת בהנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה שהלכו לעולמם.

לצדדי, כפי שציין שרת, גופי ההנצחה מחולקים לשתי קטגוריות: א. קבוצת המיוחסים שבני משפחותיהם (בן-צבי ורביץ) או מקורבים וידידים (בן-גוריון ובגין) היו והינם מקורבנים וקשורים למערכת הפוליטית: ב. קבוצה שנייה ללא קשרים משפחתיים במערכת הפרטיטית או כאלה שלא רצו לנצל את קשריהם (שרת, אשכול, מאיר, ויצמן, שזר והרצוג). כשהחליטה ממשלת ישראל לחוקק חוק כללי "להנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה, התשמ"ו-1986", היתה מטרתה כפי שנאמר במבוא: "לאחר קבלת החוק המוצע שוב לא יהיה צורך בחוקי הנצחה מיוחדים".

משעה שנפרצה החלטה זו (מסיבות שאין כאן המקום לדון בהן) בחקיקת חוקי מרכו רבין ומרכו בגין, מן הדין, מן ההגינות ומן היושר הציבורי - אם עדיין קיים בין מקבלי ההחלטות - לסייע בצורה מכובדת וראויה גם למוסדות הנצחה המסוגלים כ"דרג ב", במסגרת החוק הכללי להנצחת נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה.

טוב יעשו ממשלת ישראל או כנסת ישראל אם ימנו ועדה ציבורית בלתי תלויה, שתבדוק את הפעילות במוסדות המנציחים ותקבע קריטריונים להנצחה, הן במה שקשור למשכונן קבע והן בפעילות השוטפת.

האפליה בין נשיא לנשיא או בין נשיא לראש ממשלה הביאה לכך שמוסד כמו מרכו זלמן שזר, הפועל קרוב ל-30 שנה, העומד בכל ביקורת ציבורית מבחינת פעילותו ותורמתו, יקבל לאחר כ-30 שנות פעילות 1,300,000 שקל לשנה, בעוד מרכזי הנצחה חדשים בעלי קשרים פוליטיים מקבלים בין חמישה מיליון ליותר מ-10 מיליון שקל לשנה, עוד לפני שהחלו לפעול, ואיני בטוח כי פעילותם מצדיקה סכומים כאלה בהשוואה לעשייה של מוסדות הנצחה ותיקים הפועלים בתקציבים זעומים.

מן הדין ומן ההגינות שייפסק המצב שבו מנהלי מוסדות הנצחה או מנהלי עמותות הנצחה "דרג ב" צריכים להתמודד עם קיצוצים בתקציב המצומצם, מול מוסדות הנצחה מיוחסים הזוכים מדי שנה בשנה למיליונים רבים.

צבי יקותיאל, מנכ"ל מרכו זלמן שזר